

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1974/2

Karar Sayısı : 1974/25

Karar Günü : 11/6/1974

İtiraz Yoluna Başvuran: Denizli İkinci Ağır Ceza Mahkemesi.

İtirazın Konusu: Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un 1.,2.,3.,4.,5.,6.,7.,13. ve 14. maddelerinin Anayasa'nın 14.,15.,16.,17.,132.,133. maddelerine aykırı olduğu yolunda Cumhuriyet Savcısı'nın ileri sürdüğü iddianın ciddi olduğu kanısına varan mahkeme Anayasa'nın değişik 151. maddesine dayanarak Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

I. Olay:

4.11.1972 gecesi 237 sayılı Taşıt Kanunu'na aykırı davranmak, şehvet amacı ile reşit olmamış bir kimseyi alıkoymak, adam öldürmeye teşebbüs etmek ve yasak tabanca taşımak eylemlerinden sanık birisi trafik komiser muavini ve ikisi trafik polisi olan dört kişi hakkında Denizli Ağır Ceza Mahkemesinde son soruşturmanın açılmasına ilişkin Denizli Sorgu Hâkimliğinin 23.3.1973 günlü, 1972/218-1973/43 sayılı kararı üzerine Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin 1973/78 esas sayısını alan kamu davasının 25.12.1973 günlü duruşmasında Cumhuriyet Savcısı 237 sayılı Kanun'un 16. maddesine aykırı eylem dolayısıyla üç sanık o sırada görevli memurlar oldukları için önce Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun uyarınca il idare kurulunca bir karar verilmesi gerektiğini ancak bu Kanun'un 1.,2.,3.,4.,5.,6.,7.,13.,14. maddelerinin Anayasa'nın 14.,15.,16.,17.,132.,133. maddelerine aykırı olduğunu ileri sürmüş, iddianın ciddîliği kanısına varan mahkeme Anayasa Mahkemesine başvurulmasına 29.12.1973 gününde karar vermiştir.

III. Yasa Metinleri:

1- İtiraz konusu hükümler:

İtiraz yoluna başvuran mahkeme Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un dokuz maddesinin Anayasa'ya uygunluk denetiminden geçirilmesini istemişse de Anayasa Mahkemesince verilen sınırlama kararı uyarınca buraya yalnız Kanun'un 1. ve 13. maddeleri alınmıştır.

"Madde 1- Memurunun vazifei memuriyetlerinden münbais veya vazifei memuriyetlerinin ifası sırasında hadis olan cürümlerinden dolayı icrayı muhakemeleri şeraiti âtiye dairesinde mehakimi adliye aittir."

"Madde 13- Birinci madde mucibince hadis olacak cürümlerinden dolayı lüzumu muhakemelerine karar verilip mahkemeye sevk edilmek üzere evrakı ve lüzumu muhakeme mazbatası müddeiumumilere tevdi edilmedikçe bunlar tarafından memurun hakkında doğrudan doğruya takibat icrası memnudur."

2- Dayanak olarak ileri sürülen Anayasa kuralları:

Denizli İkinci Ağır Ceza Mahkemesince Anayasa'ya aykırılık iddiasının ciddîliği kanısına varılmasında dayanak olarak ileri sürülen Anayasa kuralları aşağıda gösterilmiştir:

"Madde 14- Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını geliştirme haklarına ve kişi hürriyetine sahiptir."

Kişi dokunulmazlığı ve hürriyeti, kanunun açıkça gösterdiği hâllerde, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça kayıtlanamaz.

Kimseye eziyet ve işkence yapılamaz.

İnsan haysiyetiyle bağdaşmayan, ceza konulamaz."

"Değişik madde 15- Özel hayatın gizliliğine dokunulamaz. Adli kovuşturmanın gerektirdiği istisnalar saklıdır.

Kanunun açıkça gösterdiği hâllerde usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça millî güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan hâllerde de kanunla yetkili kılınan mercinin emri olmadıkça kimsenin üstü, özel kâğıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz."

"Madde 16- Konuta dokunulamaz.

Kanunun açıkça gösterdiği hâllerde, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; millî güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan hâllerde de, kanunla yetkili kılınan mercinin emri bulunmadıkça, konuta girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz."

"Madde 17- Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır. Kanun'un gösterdiği hâllerde, hâkim tarafından kanuna uygun olarak verilmiş bir karar olmadıkça bu gizliliğe dokunulamaz."

"Madde 132- Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar. Anayasa'ya, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclislerinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz. Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez."

"Madde 133- Hakimler azlolunamaz. Kendileri istemedikçe, Anayasa'da gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması dolayısıyla da olsa aylıklarından yoksun kılınamaz.

Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlarla görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar ve meslekte kalmalarının caiz olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır."

IV. İlk İnceleme:

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 7.3.1974 gününde Muhittin Taylan, Avni Givda, Kemal Berkem, İhsan Ecemiş, Ahmet Akar, Halit ZARBUN, Ziya Önel, Abdullah Üner, Kâni Vrana, Ahmet Koçak, Muhittin Gürün, Lûtfi Ömerbaş, Şevket Müftügil, Nihat O. Akçakayalıoğlu ve Ahmet H. Boyacıoğlu'nun katılmalarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında dosyanın eksikliği bulunmadığı anlaşılmış ancak Denizli İkinci Ağır Ceza Mahkemesinin elindeki davanın görünüşü ve Anayasa'ya uygunluk denetimi için Anayasa Mahkemesine Memurin,

Muhakematı Hakkındaki Kanun'un dokuz maddesinin getirilmiş bulunması itiraz yoluna başvuran mahkeme bakımından yetki sorununun ayrıntıları ile incelenip çözülmesini gerekli kılmıştır.

1- İtiraz yoluna başvuran mahkeme bakımından yetki sorununun tartışılması:

Anayasanın 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanun'un 27. maddelerine göre bir mahkemenin Anayasa'ya uygunluk denetimi için Anayasa Mahkemesine getirebileceği yasa kuralları ancak bakmakta bulunduğu davada uygulanacak olanlarla sınırlıdır. Bir başka deyimle itiraz yoluna başvuran mahkemenin elinde bakmakta olduğu bir dava bulunmalı ve Anayasa Mahkemesine getirdiği yasa kurallarını o davada doğrudan doğruya uygulama durumunda olmalıdır. Yetki sorunu, bu iki yönü ile aşağıda tartışılacaktır.

a) Ortada mahkemenin bakmakta olduğu bir davanın bulunup bulunmadığı sorunu:

Sanıklar hakkında son soruşturmanın açılması kararına konu olan suçlardan 5.1.1961 günlü, 237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 16. maddesine uygun görülen eylemin memurluk görevi ile ilgili bulunduğu ve Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un 13. maddesi kuralına uyulmaksızın Cumhuriyet Savcısı'nın talepname ile sorgu hâkimliğinden ilk soruşturmanın açılmasını istediği, isteme uyan sorgu hâkimliğince de sonuçta son soruşturmanın açılmasına karar verildiği ve böylece işte bir usul eksikliğinin olduğu anlaşılmaktadır. Ancak sorgu hâkimi talepnameyi reddetmemiş ve bunun uyarınca son soruşturmanın açılması kararını vermiş, dava Denizli İkinci Ağır Ceza Mahkemesi kaydına geçerek duruşması beş oturum sürdürülmüş ve şu duruma göre "bakılmakta olan dava" niteliğini kazanmış ve mahkemenin ancak Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un 13. maddesine dayanarak vereceği bir karar üzerine iş elden çıkabileceği için böyle bir karar verilinceye değin de bu niteliğini koruyacağı ve usul eksikliğinin davanın tüm yok sayılmasını gerektirmeyeceği kuşkusuz bulunmuştur.

Demek ki itiraz yoluna giden mahkemenin elinde bakmakta olduğu bir dava vardır ve Anayasa'nın değişik 151. maddesinin bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurma yetkisini kazanabilmesi için öngördüğü iki koşuldan birincisi gerçekleşmiş bulunmaktadır.

Avni Givda, Ahmet Akar, Ahmet Koçak, Muhittin Gürün, Nihat O. Akçakayalıoğlu bu görüşe katılmamışlardır.

b) Bakılmakta olan davada hangi kuralların uygulanacağı sorunu:

Denizli İkinci Ağır Ceza Mahkemesi Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un 1.,2.,3.,4.,5.,6.,7.,13. ve 14. maddelerinin Anayasa'ya uygunluk denetiminden geçirilmesini istemektedir. Anayasa'nın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanun'un 27. maddelerine göre bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine getirebileceği yasa kuralları ancak bakmakta olduğu davada uygulanacak olanlardır. Öyle olunca itirazın kapsamını yasalara uygun biçimde çizebilmek için mahkemenin sözü geçen Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un hangi maddelerini uygulayacak durumda bulunduğunu araştırmak ve belli etmek gerekir.

Olayda trafik komiser muavini ile iki trafik polisinin memurluk görevleri ile ilgili suç işledikleri ileri sürüldüğü için Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun söz konusu olmaktadır. Bu Kanun'un itiraz yoluna başvuran mahkemece Anayasa'ya uygunluk denetiminde geçirilmesi istenen kurallarının nitelik ve kapsamı aşağıda bir bir açıklanacaktır:

Kanun'un 1. maddesi memurların görevlerinden doğan veya görev sırasında işlenen suçlardan dolayı adliye mahkemelerince yargılanmaları ilkesini koymakta ve "şeraiti âtiye dairesinde" diyerek aşağıdaki maddelere gönderme yapmaktadır.

2. maddede sanık memur hakkında, merkez veya il memuru olduğuna göre; bakanlık, daire, vali, kaymakam veya idare şubesi amirince doğrudan doğruya veya başkası aracılığı ile "Usulü Muhakematı Cezaiye Kanunu" uyarınca ilk soruşturma yapılacağı, soruşturma sonucunun fezlekeye bağlanacağı ve fezlekenin soruşturmayı yapan kimsece imzalanacağı veya mühürleneceği açıklanmıştır.

3. madde soruşturma kâğıtlarının 4. maddede yazılı kurullardan birine verilmesine, kurulun kâğıtlar üzerinde "tetkikatı idariyede" bulunmasına, ilk soruşturma fezlekesini düzenleyen ve imzalayan idare âmirinin bu kurullara üye olarak girememesine ilişkindir.

4. maddede memurun durumuna ve kimliğine göre ilk soruşturma kâğıtlarını inceleyerek "lüzumu muhakeme" veya "men-i muhakeme" kararı verecek kurullar sayılmaktadır.

5. maddede lüzumu muhakeme ve men-i muhakeme kararlarının hangi hâllerde ve nasıl verileceği, kararların nasıl kesinleşeceği ve itiraz yolları gösterilmiş; kesinleşen lüzumu muhakeme kararlarının müstantik kararnamesi niteliğinde olduğu açıklanmıştır.

6. maddede itiraz mercileri gösterilmekte ve yasada açıklanmayan konularda ceza muhakemeleri usulü kurallarına uyulacağı belirtilmektedir.

7. maddede lüzumu muhakemesine karar verilen memurların, durumlarına ve kimliklerine göre, hangi yer mahkemelerinde yargılanacakları gösterilmiştir.

13. madde, memurluk görevinden dolayı veya bu görevin yerine getirilmesi sırasında suç işleyen memur hakkında cumhuriyet savcılarının doğrudan doğruya kovuşturma yapamayacağı ilkesini koymaktadır.

14. maddede memurun, hangi suçtan lüzumu muhakemesine karar verilirse yalnız o suç dolayısıyla yargılanabileceği, duruşma sırasında başka suçları da ortaya çıkarsa yahut yargılanması yapılan suça başka memurların iştiraki anlaşılırsa ilgili daireye haber verileceği, dairenin de bu kanun uyarınca soruşturma yapacağı belirtilmiştir.

Mahkemenin el koyduğu evre son soruşturma evresidir. Kanun'un 2.,3., 4.,5.,6.,7. maddeleri uyarınca yapılması gerekli işlemlerin yer alacağı evre ise bu evrenin dışında ve bu evreden öncedir. Başka deyimle Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un 2.-7. maddeleri ancak iş mahkemeye gelmeden önce mahkeme dışındaki yetkililerce uygulanabilir bir nitelik ve kapsamdadır. Mahkeme yalnızca son soruşturma ile uğraşacağına göre bu evreye varılabilmesi için mahkeme dışındaki belirli mercilerce önceden uygulanması zorunlu kuralların son soruşturma sırasında o mahkemece uygulanması düşünülemez.

Sanıklar memur olduğuna ve suç memurluk görevi ile ilgili bulunduğuna göre mahkemenin suçun Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un 1. maddesi kapsamına girip girmediğini ve sanıklar hakkında usulünce verilmiş bir lüzumu muhakeme kararı bulunup bulunmadığını araştırması doğal ve zorunludur. Ancak bu araştırma son soruşturma evresinden önce yalnız mahkeme dışındaki mercilerce uygulanabilecek olan 2.-7. maddeler kurallarının mahkemece de uygulanması niteliğini taşımaz. Böyle bir araştırmada mahkeme Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanunun "memurların 1. madde uyarınca oluşan suçlarından dolayı lüzumu muhakemelerine karar verilip mahkemeye sevk edilmek üzere evrakı ve lüzumu muhakeme mazbatasını savcılara, verilmedikçe bunların memur hakkında doğrudan doğruya kovuşturma yapmalarını yasaklayan" 13., bir de davalara adliye mahkemelerince bakılacağı ilkesinin ve işleme nedeni ve zamanına göre bu kural kapsamına giren suçların açıklandığı 1. maddeleri kurallarını uygulama durumuna geçer. Demek ki itiraz kapsamının, Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un, mahkemenin bakmakta

olduğu davada gerçekten uygulama durumunda bulunduğu 1. ve 13. maddeleri ile sınırlandırılması gerekecektir.

Avni Givda, Kemal Berkem, İhsan Ecemiş, Ahmet Akar, Ahmet Koçak, Muhittin Gürün, Lutfi Ömerbaş, 1. maddeyi mahkemenin elindeki davada uygulama durumunda olmadığı görüşünü ileri sürmüşlerdir.

2- İlk inceleme sonunda verilen karar:

Yukarıdan beri açıklanan nedenlerle:

a) Mahkemenin itiraz yoluna başvurmağa yetkili olduğuna Avni Givda, Ahmet Akar, Ahmet Koçak, Muhittin Gürün, Nihat O. Akçakayalıoğlu'nun mahkemenin elinde usulünce açılmış bir dava bulunmadığı yolundaki karşıoyları ve oyçokluğu ile;

b) Anayasa'nın değişik 151. ve 44 sayılı Kanunun 27. maddelerine uygunluğu görülen işin esasının Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanunun 1. ve 13. maddeleriyle sınırlı olarak incelenmesine Avni Givda, Kemal Berkem, İhsan Ecemiş, Ahmet Akar, Ahmet Koçak, Muhittin Gürün ve Lutfi Ömerbaş'ın 1. maddeyi mahkemenin elindeki davada uygulama durumunda olmadığı yolundaki karşıoyları ve oyçokluğu ile;

7.3.1974 gününde karar verilmiştir.

V. Esasın İncelenmesi:

İtirazın esasına ilişkin rapor, Denizli İkinci Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığının 22.1.1974 günlü, 1973/78 sayılı yazısı ve ekleri, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen kurallar (sınırlama kararı uyarınca), Anayasa'ya aykırılık görüşüne dayanaklık eden Anayasa maddeleri; bunlarla ilgili gerekçeler ve başka yasama belgeleri; konu ile ilişkisi bulunan öteki metinler olunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

1- Anayasa'ya aykırılık iddiasının daha önceki itirazlar dolayısıyla incelenmiş bulunması durumu:

Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un kimi kurallarının ve bu arada 13. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu yolundaki iddia daha önce 1965/18, 1967/14, 1968/14, 1970/34 ve 1971/20 esas sayılı işler dolayısıyla incelenmiş; Anayasa'ya aykırılık bulunmadığı ve itirazın reddi 11.10.1965, 14.11.1967, 26.9.1968, 22.12.1970 ve 27.4.1971 günlerinde 1965/53, 1967/36, 1968/35, 1970/47 ve 1971/47 sayılarla karara bağlanmıştı.

Görüşmelerin başında şu duruma ve Anayasa'nın, Anayasa Mahkemesi kararlarının kesinliğini ve bağlayıcılığını saptayan değişik 152. maddesi hükmüne göre konunun yeniden incelenemeyeceği ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın değişik 152. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi kararları kesindir. Kesin yargı kararı, kararı veren mahkemece veya başka bir yargı yerince yeniden incelenip değiştirilmesi olanağı bulunmayan karar demektir. Anayasa Mahkemesinin Anayasa'ya aykırılık iddialarına ilişkin kararları Anayasa'nın 149. ve 151. maddelerine dayanılarak yapılmış belli istemler üzerine verilebileceğinden her kararın kesinliği de o kararın verilmesini gerektiren belli dava veya itiraz açısından söz konusu olabilir. Bu durumun sonucu olarak belirli bir dava veya itirazın karara bağlanması aynı konuda bir başka dava veya itirazın Anayasa Mahkemesine gelmesine veya incelenmesine engellik edemez.

İptal kararlarıyla dava veya itirazın reddine ilişkin kararlar arasında açık bir ayrım vardır. İptal kararları gerekçeli kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı günde ve ayrı yürürlük günü belirtilmişse o günde iptal konusu kuralları yürürlükten kaldırır. İptal dolayısıyla artık yürürlükte bulunmayan bir kanunun Anayasa’ya aykırılığı ileri sürülemeyeceğine göre böylece çözülmüş konuların bir daha mahkemeye gelmesi düşünülemez. Gelse de yeniden incelenmesinin gereği ve konusu olmaz. Davanın veya itirazın reddi ile sonuçlanmış kararlara konu olan kurallar ise yürürlükte kalmış ve kararlar belirli durumlara ve koşullara dayanmakta bulunmuştur. Kararın bağlayıcılığı da bu kapsam içinde, belirli bir dava ve itiraz bakımındandır. Durumların ve koşulların değişmesi hâlinde sonucun da değişik olması gerekir. Böyle bir değişimin bulunup bulunmadığı ise ancak yeni dava veya itirazın incelenmesi sonunda anlaşılabilir.

Bir dava veya itiraz redle sonuçlanırsa, aynı konuda gelecek başka davaların ve itirazların incelenemeyeceği yolunda bir görüş kimi kurallara dokunulmazlık tanımak, bu kurallar üzerinde özellikle yargı mercilerinin yetkilerini kullanmalarını önlemek, hukukî görüşleri dondurup kalıplaştırmak olur. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının böyle bir ereği bulunduğu düşüncesini destekleyecek, doyurucu bir kanıtın ileri sürülmesi olanaksızdır.

Şu duruma göre inceleme konusu kuralların daha önceki itirazlar dolayısıyla denetlenmiş ve Anayasa’ya aykırı görülmeyle itirazların reddine karar verilmiş bulunmasının konunun 1974/2 esas sayılı dosyada yeniden ele alınmasına engel edemeyeceğine Muhittin Gürün’ün karşıoyu ve oyçokluğu ile karar verilerek Anayasa’ya aykırılık sorununun görüşülmesine geçildi.

2. Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun’un 1. ve 13. maddelerinin Anayasa’ya aykırı olup olmadığı sorunu :

Doğrudan doğruya Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun’un 1. ve 13. maddelerinin Anayasa’ya aykırı olup olmadığının tartışılmasına geçmeden önce bu Yasa’nın getirdiği düzen üzerinde durulmasında ve Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin geçmişteki kararlarında söylenenlerin özetlenerek hatırlatılmasında yarar vardır.

Bilindiği üzere Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun, en başta memurların memurluk görevinden doğan veya memurluk görevini yerine getirme sırasında işlenen suçların mahkemeye gelmeden önceki evrede, kovuşturulması usulünü düzenleyen bir yasadır. Yasanın işin mahkemeye gelmesinden sonraki evresini ilgilendiren ancak birkaç maddesi vardır (14.,15.,18. maddeler gibi). Bunlar da ayrıntı niteliğinde kurallardır.

Kanun, memurluk görevinden dolayı veya bu görevin yerine getirilmesi sırasında suç işleyen memur hakkında Cumhuriyet savcılarının doğrudan doğruya kovuşturma yapamayacağı ilkesini koymuştur (madde 13). Böyle bir suç dolayısıyla kamu davası açılabilmesi için, memur hakkında yine bir memurca soruşturma yapılması, memurlardan oluşmuş bir kurulca lüzumu muhakeme kararı verilmesi ve kararın kesinleşmesi gerekmektedir.

Bir suçun mahkemeye gelmesinden önceki evre, genel olarak, hazırlık soruşturması ve ilk soruşturma işlemlerini kapsar. Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun’da bu işlemler birleştirilmiş ve adına eski deyimle “tahkikatı iptidaiye” denilmiştir. Bu Yasa’nın koyduğu usulün adli usuldekinden asıl değişik yönü ilk soruşturmayı yapanla soruşturma sonucunu karara bağlayan mercilerin ayrı ayrı oluşudur.

Memur suçlarından dolayı yapılacak ilk soruşturmanın idare mercilerine bırakılmasında Anayasa’ya aykırılık olup olmadığının araştırılması için önce ilk soruşturmanın niteliği üzerinde durulması ve Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun’la düzenlenen yöntemin yargı yetkisine müdahaleyi oluşturup oluşturmadığının incelenmesi gerekir. Yargı yetkisinin ne olduğu konusunda

ceza yargılaması usulü kuramlarına ve kurallarına gidilmesinin yeri yoktur. Çünkü Anayasa kendi yönünden bu sorunu çözmüş ve 7. maddesinde "Yargı yetkisi Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır." diyerek mahkemelerin gördüğü işler dışında yargı yetkisi kavramının yeri olmadığına işaret etmiştir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu uyarınca ilk soruşturma sorgu hâkimlerince yapılmaktadır. Sorgu hâkimliklerinin mahkeme niteliğinde olmadığı ise Anayasa Mahkemesinin içtihadı ile desteklenen bir vakıadır. Böylece ilk soruşturmanın yargı yetkisinin tekeline giren bir işlem olmadığı kendini göstermektedir.

Öte yandan ilk soruşturmanın hâkimlerce yapılmasını ve karara bağlanmasına, zorunlu kılan bir Anayasa kuralı yoktur. Anayasa herhangi bir konuda buyurucu yahut yasaklayıcı bir ilke getirmemişse bunun düzenlenmesini kanun koyucunun değerlendirmesine bırakmış demektir. Öyle ise söz konusu kanunuma memur suçlarının soruşturulmasında hâkim olmayan kimselere yetki tanımış bulunması Anayasa'nın verdiği değerlendirme yetkisinin Anayasa'ya aykırı düşmeyen bir biçimde kullanılmasından başka bir nitelik taşımaz.

İlk soruşturma sırasında görülmesi yalnızca hâkimlerin yetkileri içinde bulunan işler elbette ki çıkabilir. Kişi dokunulmazlığını (Anayasa-madde 14), özel hayatın gizliliğini (madde 15), konut dokunulmazlığını (madde 16), haberleşme hürriyetini (madde 17) ilgilendiren işlemlerde bulunulması gerekebilir. Ancak Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'da bu konularda idare mercilerine açıkça bir hâkim gibi karar alma yetkisi tanıyan kural (16. madde dışında) yoktur. Kimi durumlarda idare kurullarını tutuklama kararı vermeğe ve en büyük mülkiye memurları ile bakanları bu kararları onaylamaya yetkili kılan 16. madde ise Anayasa Mahkemesince 1965 yılında iptal edilmiştir.

Kanunda bu yetkiyi dolaylı ve üstü kapalı olarak veren hükümler de yer almamıştır. Esasen Kanunda izlenen yol buna elverişli değildir. Çünkü hâkimlere özgü bir yetkinin idare mercilerine aktarılması söz konusu olunca bu olanağı Kanun Yapıcı dolaylı olarak değil, doğrudan doğruya ve açık kuralla sağlama yoluna gitmiştir. 16. madde bu tutumun bir örneğidir.

Ancak ilk bakışta böyle bir sanıyı uyandırması olasılığı bulunan, bununla birlikte üzerinde biraz durulunca kavram ve kapsamı kolayla açıklanabilen birkaç kural ileri sürülebilir. Bunlar da "Usulü Muhakematı Cezaiye Kanunu'nuna tevfi kanun.....tahkikatı iptidaiye icra edileceği" (madde 2) "lüzumu muhakeme mazbatasının müstantik kararnamesi mahiyetinde olduğu" (madde 5) ve "tahkikatı iptidaiye icrasında ve lüzum veya men-i muhakemeye ait muamelâtta işbu kanunda masarrah olmayan hususta usulü muhakematı cezaiye ahkâmına tevfi hareket olunacağı" (madde 6) yolundaki anlatımlardır.

Lüzumu muhakeme mazbatasının sorgu hâkimi kararı niteliğinde sayılması durumu, açık kuralla ayrıca yetki verilmedikçe bu belgeyi düzenleyen mercinin sorgu hakiminin tüm yetkileriyle donatıldığı sonucunu doğuramaz. Yapılan işe ilk soruşturma adını takan ve bu iş sırasında ceza muhakemeleri usulü hükümlerine uyulacağını açıklayan kurallar ise, söz konusu Kanun'un hâkimlere özgü yetkilerin idare mercilerine aktarılması gerektiğinde izlediği, yukarıda değinilen, yola göre, hele Anayasa'nın buyurucu ilkeleri bir yanda dururken Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun ilk soruşturma sırasında yapılmasını öngördüğü her işlemin idare meretlerince doğrudan doğruya yürütülmesine cevaz verildiği yolundaki bir yoruma dayanabilir nitelikte değildir.

Soruşturma sırasında Anayasa'nın yalnız hâkimlere tanıdığı yetkilere ilişkin bir işlem söz konusu olursa idare mercileri elbette ki gerekli kararları hakimlerden alacaklardır. Arada sırada tersine uygulamalar yer almışsa bu, Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un değil ancak

uygulamaların Anayasa'ya aykırılığını gösterir ve Anayasa'ya uygunluk denetimi bakımından o kanun hükümlerinin değerlendirilmesinde böyle yanlış bir tutumun etkisi olacağı düşünülemez.

Burada 12.1.1959 günlü, 7188 sayılı Kanun'un 1. maddesindeki başkâtiplere sorgu hâkimlerine vekâlet etme yetkisi tanıyan kuralın Anayasa Mahkemesince 1965 yılında iptal edilmiş olması üzerinde kısaca durulacaktır. 7188 sayılı Yasa başkâtiplere sorgu hâkimi vekilliğini vermekle bunları sorgu hâkimlerinin tüm yetkileriyle donatmış olmakta idi. Böylece hâkim olmayan bir kimsenin yalnız hakimlere özgü yetkileri kullanmasına yol açılmış bulunuyordu. Kuralın iptal edilmesi bu yüzdendir. Oysa yukarıda belirtildiği üzere memurlar hakkında ilk soruşturma yapan mercilere kanunla böyle bir yetki tanınmış değildir. Arada bu bakımdan hiçbir benzerlik bulunmamaktadır.

Konu incelenirken Anayasa'nın kanunî yargı yolu ilkesinden de söz edilebilir: Anayasa bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulmasını yasaklamaktadır (değişik madde 32). Memurlar hakkında ilk soruşturma yapan ve bunun sonucunu karara bağlayan mercilerin yargılama yetkisi yoktur; gördükleri iş de yargılama yetkisine girmemektedir. Esasen Kanun memurların yargılanmalarını açık bir kuralla (madde 1) adliye mahkemelerine, yani tabî hâkime bırakmıştır. Öte yandan memurun muhakematı yönteminde öngörülen merciler hâkim niteliğinde ve yetkisinde bulunmadığı için, bunların bağımsız olmayışları Anayasa'nın 132.,133. ve 134. maddeleri ile de çelişkiye düşmeyecektir.

Suçlu memurlara ilişkin soruşturmanın ayrı bir yöneme bağlanmasının kanunlar önünde eşitlik ilkesi ile çatıştığı da düşünülemez. Anayasa'nın eşitlik ilkesini belirleyen 12. maddesinin birinci fıkrası kuralı incelendikçe görülecektir ki Anayasa'nın salt olarak yasakladığı gerçek kişilerin kanun karşısında dillerine, ırklarına, cinsiyetlerine, siyasî düşüncelerine, felsefî inançlarına, din ve mezheplerine göre değişik muamele görmeleridir. Bunların dışında kanun önünde eşitlik ancak niteliklerde benzerlik hâlinde söz konusu olabilir. Memurun Muhakematı Hakkındaki Kanun memurlara ilişkin bir yasadır. Yalnızca memurlara uygulanan yasalarla memur olmayanların bir eşitlik ilişkisi düşünülemez.

Öte yandan söz konuşmasa, memurlara bir zümre, bir sınıf olarak imtiyaz tanımakta değildir. Kanunun sağladığı memurun şahsı değil memurluk görevi bakımından bir çeşit güvencedir. Bu da kamu hizmetinin iyi işlemesi için düşünülmüş, düzenlenmiştir. Memur, gördüğü hizmet yüzünden sık sık isnat ve iftiralara uğrayabilir. Kendisine memuriyetle ilgili suç isnat edilen her memurun hemen adliyeye sevk edilmesi hem memurları tedirgin ederek hizmeti aksatır; hem de hizmetin yürütülüşü üzerinde birtakım haksız kuşklara yol açabilir. Bu çeşit iddiaların önce kamu hizmetinin gereklerini ve memurluk psikolojisini iyi bilen kimselerin süzgecinden geçirilmesi ve ortada kovuşturmaya değer bir eylem kaldığında işin mahkemenin eline bırakılması, kamu hizmetinin yararına bir tedbirdir ve Kanun'la getirilen düzenin sağladığı da budur.

Anayasa'da memurların görevlerine ilişkin suçlardan dolayı soruşturma yapılmasının özel kanunla düzenlenmesini buyuran bir kural yoktur. Ancak yasaklayan bir kuralın da olmadığı ortadadır. Yukarıda da değinildiği üzere Anayasa her hangi bir konuda buyurucu yahut yasaklayıcı bir ilke getirmemişse o konunun düzenlenmesini, Anayasanın öteki kurallarına aykırı düşmemek koşulu altında, Kanun Koyucunun değerlendirmesine bırakmış demektir.

Memurlar hakkında soruşturma yapanların ve soruşturma sonucunu karara bağlayanların Cumhuriyet savcıları gibi güvence altında kimseler olmayışı dolayısıyla Memurun Muhakematı Hakkındaki Kanun'la getirilen soruşturma düzeninin memurların lehinde değil aleyhinde olduğu da ileri sürülebilir. Şurası unutulmamalıdır ki Memurun Muhakematı Hakkındaki Kanun'un öngördüğü

soruşturma düzeninde asıl önemli olan ve memurlardan yana sayılması gereken yön soruşturma görevlilerinin sanıkların meslektaşları olmaları, başka deyimle kamu hizmetinin gereklerini ve memurluk psikolojisini iyi bilecek mevkilerde bulunmalarındır. Kimi durumlarda, bir işin adliyenin eline gelmeden önce, sanığın kendi meslektaşlarından veya eşitlerinden oluşan süzgeç veya engellerden geçirilmesi öteden beri sanık bakımından bir çeşit güvence sayılagelmektedir. Seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesinin kendi Meclisinin kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamaması (Anayasa-madde 79); Cumhurbaşkanının vatan hainliğinden dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi birleşik toplantısı kararıyla suçlandırılmadan Yüce Divana sevk edilememesi (madde 99); Başbakan veya Bakanlar hakkındaki soruşturmanın her iki Meclisten eşit sayıda verilecek üyelerden kurulu komisyonca yürütülmesi ve birleşik toplantıda sevk kararı verilmedikçe Yüce Divana götürülememeleri (madde 90); Anayasa Mahkemesi başkan ve üyelerinin görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri suçlar için ancak Anayasa Mahkemesi kararıyla soruşturma açılabilmesi ve soruşturmanın bu mahkemenin üç üyesi tarafından yürütülmesi (22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanun madde 52); yüksek hâkimler kurulu bölüm başkanı ve üyelerinin aynı nitelikte suçlarından dolayı haklarındaki soruşturmanın yüksek hâkimler kurulu başkanınca, kurul başkanı hakkında Yargıtay birinci başkanınca yapılması (22.4.1962 günlü, 45 sayılı kanun-madde 56); Danıştay başkanları ve üyeleriyle Başkan'ın sözcüsünün aynı nitelikteki suçlarından dolayı Danıştay birinci başkanının seçeceği bir daire başkanı ile iki üyeden oluşacak kurulca soruşturma yapılması (24.12.1964 günlü, 521 sayılı kanun-madde 147) yasalarımızda yer almış hükümler gereğidir. Bu örnekleri daha çoğaltmak mümkündür. Kaldı ki 521 sayılı Danıştay Kanunu'nun 22.,49 / B, ve 54. maddelerinin incelenmesinden anlaşılacağı üzere Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun uyarınca yapılacak işlemlerin büyük bir bölümü üzerinde Danıştay İkinci Dairesi ve İdarî Daireler Kurulu söz ve karar sahibidir.

Yukarıdan beri açıklananlar Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'la getirilen soruşturma düzeninin Anayasa'ya ve bu arada "hukuk devleti" ilkesine aykırı yönü bulunmadığını göstermeye yeterlidir. Varılan şu konuca göre, kapsadıkları kuralların niteliği de gözönünde tutulunca, Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un 1. ve 13. maddelerinin Anayasa'ya aykırı olmadığı ve itirazın reddine karar verilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Muhittin Taylan, Ziya Önel, Kani Vrana, Şevket Müftügil bu görüşe katılmamışlardır.

VI. Sonuç :

Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanunun 7.3.1974 günlü sınırlama kararı uyarınca incelenen 1. ve 13. maddelerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine Muhittin Taylan, Ziya Önel, Kani Vrana, ve Şevket Müftügil'in karşıoyları ve oyçokluğu ile,

11.6.1974 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye	Üye
Muhittin Taylan	Avni Givda	Kemal Berkem	Şahap Arıç

Esas Sayısı : 1974/2
Karar Sayısı : 1974/25

Üye
İhsan Ecemiş

Üye
Halit Zarbun

Üye
Ziya Önel

Üye
Abdullah Üner

Üye
Kâni Vrana

Üye
Ahmet Koçak

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lütfi Ömerbaş

Üye
Şevket Müftügil

Üye
Nihat O. Akçakayalıoğlu

Üye
Ahmet H. Boyacıoğlu

KARŞIOY YAZISI

Davaya konu olan Memurin Muhakematı Kanunu hükümlerinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve itirazın reddine ilişkin çoğunluk görüşüne, 27.4.1971 gün ve Esas 1971/20, Karar 1971/47 sayılı karardaki karşıoy yazısında belirttiğimiz nedenlerle (Resmî Gazete 5.4.1972, sayı 14150) katılmıyoruz.

Başkan
Muhittin Taylan

Başkanvekili
Ziya Önel

Üye
Kâni Vrana

Üye
Şevket Müftügil

KARŞIOY YAZISI

1- İtiraz yoluna başvuran mahkemenin elinde usulünce açılmış bir dava yoktur.

Anayasa'nın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanun'un 27. maddelerine göre bir mahkeme ancak elinde bakmakta olduğu bir dava varsa Anayasaya aykırılık iddiası ve itiraz yolu ile Anayasa Mahkemesine başvurma yetkisini kazanabilir. Bir davanın var sayılması için de onun yasalara uygun olarak açılması ve mahkemenin yetkisi içine girmekte bulunmuş olması gereklidir. Olayda ise sanık trafik komiser muavini ile iki trafik polisinin 5.1.1961 günlü 237 sayılı Taşıt Kanunun 16. maddesine uyan eylemleri memurluk görevleriyle ilgili olduğu için önce Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un yetkili kıldığı mercilerden son soruşturmanın açılması kararı alınması zorunlu iken ve bu Kanun'un 13. maddesi memurların memurluk görevinden doğan veya memurluk görevinin yerine getirilmesi sırasında işledikleri suçlardan dolayı bu Yasa kuralları uyarınca "lüzumu muhakeme" kararı alınmadan ve bu karar Cumhuriyet Savcılığı düzenlediği talepten önce sanıklar hakkında bu eylemlerinden dolayı da ilk soruşturma açılmasını istemiş; sorgu hâkimliği talepten önce reddetmeyerek istem uyarınca son soruşturmanın açılmasına karar vermiş ve iş böylece Denizli İkinci Ağır Ceza Mahkemesinin eline gelmiştir.

İşin şu niteliğine göre, Anayasa'nın değişik 151. maddesinin uygulanması yönünden geçerli bir dava olarak benimsenmesi düşülemez. Ortada bir dava değil fiili bir el koyma işlemi var demektir. Elinde usulünce açılmış bir dava bulunmayan Denizli İkinci Ağır Ceza Mahkemesinin varsayılacak bu davayı vesile ederek Anayasa'nın değişik 151. maddesi yolu ile Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un kimi maddelerinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya olanak yoktur. Çünkü bu yol için Anayasaca öngörülmüş iki koşuldan birincisi, yani elde bakılmakta olan bir davanın bulunmaz koşulu gerçekleşmiş değildir. Anayasa'nın değişik 151. ve 44 sayılı Kanun'un 27. maddelerine uymayan başvurunun, itirazda bulunan mahkemenin yetkisizliğinin yönünden reddedilmesi gerekir.

2- Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un 1. maddesi mahkemenin uygulayacağı kural değildir.

Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un 1. maddesi, metnindeki "şeraiti atıye dairesinde" deyiminde de anlattığı üzere, onun altında sıralanmış, iş mahkemeye gelemenden önce ancak mahkeme dışındaki yetkililerce uygulanabileceğini, Anayasa Mahkemesinin de benimsediği çeşitli kuralların öncülüğünü yapan ve onlarla aynı nitelikte bulunan bir maddedir. Kanun'un 13. maddesinde "Birinci madde mucibince hadis olacak cürümlerinden dolayı" deyimini karşısında "memurin muhakematı" yönetimi üzerinde bilgi almak isteyen bir mahkeme 1. maddeye başvurarak memurların ancak memurluk görevinden doğan veya memurluk görevinin yerine getirilmesi sırasında oluşan suçlardan ötürü bu Kanun kurallarına bağlı bulunduklarını öğrenebilir. Ancak böyle bir tutum hiçbir zaman 1. maddenin bakılmakta olan davada mahkemece uygulandığı veya uygulanacağı anlamını taşımaz.

Görülüyor ki Anayasa'nın değişik 151. maddesinde öngörülen ikinci koşul (Anayasa'ya uygunluk denetiminde geçinilmesi istenecek yasa kuralının bakılmakta olan davada uygulanacak kurallardan bulunması koşulu) 1. madde yönünden gerçekleşmiş değildir. Bu maddenin inceleme kapsamı dışında bırakılması gerekir.

3- Sonuç:

1974/2 esas sayılı işte 7.3.1974 günlü ilk inceleme toplantısında "mahkemenin itiraz yoluna başvurmaya yetkili" olduğu yolunda verilen karara ve Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un

Esas Sayısı : 1974/2
Karar Sayısı : 1974/25

mahkemenin elindeki davada uygulama durumunda bulunmadığı 1. maddesinin de inceleme kapsamına alınmasına yukarıda yazılı nedenlerle karşıyız.

Başkanvekili
Avni Givda

Üye
Ahmet Akar

Üye
Ahmet KOÇAK

Yukarıdaki karşıoy yazısının (2) sayılı bölümüne katılıyorum.

Üye
İhsan Ecemiş

KARŞIOY YAZISI

Anayasanın 151.inci maddesiyle 44 sayılı Yasa'nın 27.nci maddesi, Anayasa'ya aykırılık itirazlarında, itiraz olunan hükmün davada uygulanacak bir hüküm olması şartını aramıştır.

Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un birinci maddesi ise itiraz yoluna başvuran Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı bir hüküm niteliğinde değildir.

Çoğunluk kararının bu kesimine karşıyım.

Üye
Kemal Berkem

KARŞIOY YAZISI

Denizli Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun'un 1.-6. ve 13.-14. maddelerinin aykırı oldukları iddiasıyla itiraz yoluna başvurulmuş ve Mahkememizin yukarıdaki kararıyla (1974/2-1974/25) bunlardan sadece 1. ve 3. maddelerin dava mahkemesince uygulanmalarının söz konusu olabileceği nedeniyle incelemenin bu iki madde üzerinde yapılmasına karar vermiştir.

1- Mahkememizin kararının (I-Olay) bölümündeki açıklamadan, suçlular hakkında söz konusu kanuna uygun biçimde soruşturma yapıp yetkili kurulca son tahkikatın açılmasına karar verilmeden davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin elinde bulunan bu işi, şu haliyle, Anayasanın 151. maddesinde sözü geçen ve Anayasa Mahkemesine itiraz yolu ile başvurma yetkisi veren bir (dava) niteliğinde saymak mümkün değildir. Zira bir mahkemenin, Anayasanın bu hükmüne dayanarak itiraz yoluna başvurabilmesi için elindeki işin kanunlardaki usullere uygun biçimde ve mahkemenin görevi içinde açılmış bir (dava) olması zorunludur. Bu koşullara uygun olmayarak mahkemelere yapılmış bulunan başvuruları, yargı yolu ile Anayasa denetimini sağlamak üzere, (Anayasa Mahkemesine itirazda bulunmaya yetki veren bir dava) niteliğinde saymak mümkün değildir.

Anayasa Mahkemesinin 10.6.1971, 5.10.1972, 17.4.1973 günlü ve 1971/24-55, 1972/19-47, 1973/1-18 sayılı kararlarına ilişkin karşıoy yazılarında yazılarımda konu hakkında da daha geniş açıklamalar yapılmıştır. (Bak: Resmî Gazete, 27 Nisan 1972, 12 Ocak 1973, 29 Ağustos 1973, sayı: 14171 shf: 17, 14419 shf: 3, 14640 shf:3)

Açıklanan nedenlerle Denizli Ağır Ceza Mahkemesi, elindeki bu iş dolayısıyla Anayasa Mahkemesine itirazda bulunmaya yetkili olmadığından istemin reddine karar verilmelidir.

2- Kararın (III. Yasa metinleri) bölümünde aynen yazılı bulunan 1. madde hükmü, kanunda yazılı öteki şartların tahakkuku halinde memurların görev suçlarının muhakemesinin adliye mahkemelerince yapılacağını belirtmektedir.

Mahkemenin, bir bakıma görevini tayin eden bu maddenin itirazda bulunan ağır ceza mahkemesince uygulanan bir hüküm sayılabilmesi için, kanundaki öteki şartların tahakkuk etmesi zorunludur. Zira o şartlar tahakkuk etmedikçe bu gibi suçların muhakemesi, yukarıda da belirtildiği gibi söz konusu mahkemenin görevi dışında kalır.

Bir mahkemenin görevini tayin eden madde hükmünün, o mahkemece, ancak görevine giren işlerde uygulanması söz konusu olabileceğinden ve yukarıdaki açıklamaya göre de bu dosyadaki işe bakmak, itirazda bulunan mahkemenin görevi dışında bulunduğundan adı geçen kanunun 1. maddesi hükmünün, Denizli Ağır Ceza Mahkemesince bu işte uygulanması mümkün değildir. Esasen sözü geçen mahkeme, elindeki bu işi 1. maddeye değil, 13. maddeye dayanarak reddetme durumundadır. Bu bakımdan, mahkemenin bu işte görevli olup olmadığını belirten madde, aslında 1. madde değil 13. maddedir.

Bu nedenlerle 1. madde hükmünün de inceleme dışında bırakılmasına karar verilmelidir.

3- Memurun Muhakematı Hakkındaki Kanun'un yukarıdaki karara (1974/2-1974/25) konu teşkil eden 1. ve 13. maddelerinden, 1. madde hükmü üç kez, 13. madde hükmü de altı kez Anayasa Mahkemesince incelenerek Anayasaya aykırı olmadıklarına, daha önce de, karar verilmiştir.

Bu dosya ile yapılan itiraz 1. madde hakkında dördüncü ve 13. madde hakkında yedinci başvurmayı teşkil etmekte ve mahkememizce de sanki ilk başvurma imiş gibi konu ele alınarak sorun esastan incelemeye tabi tutulmakta ve Anayasaya uygunluğu yeni baştan kararlaştırılmaktadır.

Uygulanan bu usul, Anayasanın 152. ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki 44 sayılı Kanun'un 50. ve 51. maddelerinde belirtilen (Anayasa Mahkemesi kararlarının kesinliği ve her organı ve herkesi bağlayıcı olan niteliği) ilkesine aykırı bulunmaktadır. Zira söz konusu Anayasa ve Kanun hükümleri, bu durumlarda, yeniden inceleme yapılarak işin esası

Esas Sayısı : 1974/2

Karar Sayısı : 1974/25

hakkında yeni bir karar verilmesine müsaade etmediğinden daha önceki kararlardan bahisle (yeni bir karar verilmesine yer olmadığı) yolunda bir kararla yetinilmesini zorunlu kılmaktadır.

Konu hakkındaki düşüncelerim, Anayasa Mahkemesinin 27.4.1971 günlü ve 1971/20-1971/47 sayılı ve 6.3.1973 günlü ve 1972/56-1973/11 sayılı kararlarına ilişkin karşıoy yazılarımda daha ayrıntılı biçimde açıklanmış olduğundan burada tekrarı gereksiz görülmüştür. (bak: Resmî Gazete, 5 Nisan 1972, sayı:14150, shf: 8-10, 9 Kasım 1973, sayı: 14707, shf: 9-11)

Yukarıda üç fıkra halinde açıklanan nedenlerle kararın ilgili bölümlerine karşıyım.

Üye

Muhittin
GÜRÜN